

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.790/2012/3. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Fodor Ákos ügyvéd ügyintézésével mellett a dr. Fodor Ákos Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt **felszámoló neve, címe** felszámoló képviselete mellett a **felperes neve, címe** felperesnek - dr. Bódor Sarolta ügyvéd (cím) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű (cím), dr. ... jogtanácsos ügyintézésével mellett a ... által képviselt Nemzeti Adó- és Vámhivatal II. rendű (cím) alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Debreceni Törvényszék 5.P.20.903/2012/11. sorszámu ítélete ellen az I. rendű alperes által 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 320 000 (Háromszázhuszezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A felperes a **Ny., H.** u. 19. szám alatti, **(helyrajzi szám)** helyrajzi számú ingatlanát 2009. október 29-én kötött adásvételi szerződéssel az I. rendű alperesre, **K. Áné** kültag édesanyjára átruházta. A szerződés szerint a 4 000 000 forint vételárát az I. rendű alperes a szerződés aláírásával egyidejűleg fizeti meg az eladó részére, aki az átvétel tényét aláírásával elismeri és nyugtázza. Az ingatlan birtokba adása a szerződéskötés napján történik. Az I. rendű alperes a szerződésben kifejezetten vállalta, hogy 1 600 000 forint és járulékai erejéig bejegyzett végrehajtási jog jogosultja, az APEH javára a tartozást megfizeti, amely összeg nem része a vételárnak.

A felperes ellen az adóvégrehajtás 2007. június 14-én, majd 2011. február 11-én kényszer-végelszámolás, 2011. július 18-tól felszámolási eljárás indult.

A felperes beltagja 2009. november 5-én elhunyt.

A felperes 2008. évre adott le utolsó alkalommal egyszerűsített éves beszámolót. 2009. évi bevallása szerint vagyona, készpénze, bankszámlán elhelyezett pénze nincs. Az adásvételi

szerződést követő időszakban gazdasági tevékenységet nem végzett. Az I. rendű alperes az ingatlant birtokba nem vette, a felperes adótartozását nem fizette ki.

A felperes felszámolója részére a D.-i Körzeti Földhivatal az adásvételi szerződés másolatát 2012. május 23-án adta ki.

A felperes a keresetében az adásvételi szerződés érvénytelenségének a megállapítását, az eredeti ingatlan-nyilvántartási állapot helyreállítását, az alperesek ennek tűrésére kötelezését kérte elsődlegesen a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 40. § (1) bekezdésének a), másodlagosan a b) pontja alapján, harmadlagosan az adásvételi szerződés jó erkölcsbe ütköző voltára hivatkozással. A negyedleges kereseti kérelme a szerződéstől per alatt történt elállására hivatkozással irányult az eredeti állapot helyreállítására. A felszámoló állította, hogy az adóhatóságnak 2009. évre leadott iratok szerint a felperesnek nem volt 2009-ben bevétele, tehát vételárat sem kapott. Az I. rendű alperesnek gazdasági társaságtól történt vételre tekintettel számlával, bevételi pénztárbizonylattal kell bizonyítania azt, hogy a vételárat a felperesnek megfizette.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta a keresetindításra nyitva álló határidő betartását. Az ingyenesség törvényi vélelmével szemben a vételárnak a szerződés elkészítése előtt a felperes beltagjának történt kifizetésére hivatkozott. Csatolta a 2009. szeptember 10-én 2 000 000 forintba kötött kölcsönszerződését és a M. P. Zrt. 2009. augusztus 11-i kifizetési bizonylatát 2 096 000 forinttal visszaváltott Kincstári Takarékjegyről. A védekezése szerint a szerződéskötést ő kezdeményezte azért, hogy idős korában a szomszédos ingatlanban lakó lánya mellé költözzön. Erre azért nem került sor, mert a lakatlan épületet fel kell újítani, amelyre nem volt pénze. Pénz hiányában nem került sor az adótartozás rendezésére sem. A szerződéskötés óta az ingatlan kulcsai a lányánál vannak, velük tárgyalt az adásvétel ügyében is. A felperes gazdálkodásáról nem volt tudomása.

A II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében annak tűrésére kötelezte az alpereseket, hogy a **ny.-i (helyrajzi szám)** helyrajzi számú ingatlan tulajdoni lapjáról az I. rendű alperes 1/1 hányad szerinti tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból töröljék és a felperes 1/1 hányad szerinti tulajdonjogát szerződéskötés előtti állapot helyreállítása címen bejegyezzék. A bejegyzés és a perindítás ténye feljegyzésének törlése végett megkereste a D.-i Körzeti Földhivatalt. Az I. rendű alperest kötelezte a felperes részére 254 000 forint perköltség és az államnak 240 000 forint kereseti illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének indokolása során a Cstv. 40. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjai, a (3) bekezdése, a Ptk. 200. §-ának (2) és 300. §-ának (1) bekezdése felhívásával rögzítette, hogy a felperes eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelmei a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítására irányultak, annak alapjaként három érvénytelenségi okot, valamint a kötelezetti késedelmén alapuló jogszerű elállást jelölt meg.

Az elsőfokú bíróság először a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjára alapított érvénytelenségi okot vizsgálta, álláspontja szerint az ingyenes szerzésből eredő érvénytelenség jogkövetkezményeként ez esetben az eredeti állapot helyreállítása körében csak a bejegyzett tulajdonjog törlése és az eladó tulajdonjogának a bejegyzése történik, míg a többi esetben a vételár visszafizetéséről is rendelkezni kell.

Megállapította, hogy a felperes a keresetét a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott elévülési és jogvesztő határidőn belül terjesztette elő. Indokai szerint a felszámolónak ahhoz, hogy eredményesen támadhassa meg a szerződést, a tartalmáról kell tudomással bírnia. A tudomásszerzésnek az adásvételi szerződés megismerése, a földhivataltól való átvétele felelt meg. Ezért az I. rendű alperes által nem bizonyított ellenkező körülmény hiányában a felperes tudomásszerzése időpontjaként 2012. május 23-át állapította meg. Megállapította a megtámadás azon törvényi feltételének a teljesülését is, hogy a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját, 2011. június 24-ét megelőző 2 éven belül, 2009. október 29-én történt a szerződéskötés.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 196. §-ának (1) bekezdésére utalással kifejtette, hogy az adásvételi szerződés, mint teljes bizonyító erejű magánokirat csak azt bizonyítja, hogy a kiállító az abban foglalt nyilatkozatot megtették, elfogadták, magukra kötelezőnek ismerték el. A bizonyító erő nem a vételár megfizetésének a megtörténtéhez, hanem ahhoz kapcsolódik, hogy a szerződő felek a vételár megfizetéséről nyilatkoztak. A per adatainak értékelésével arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy az I. rendű alperes a perben az ingyenesség törvényi vélelmét megdönteni nem tudta, ahhoz a vételár tényleges kifizetése megtörténtének az egyértelmű, kétséget kizáró bizonyítása volt szükséges. E körben értékelte, hogy az I. rendű alperes jelenleg is lakott ingatlanát nem értékesítette, amelynek vételárával kiválthatta volna a kölcsön felvételét. Nem történt meg az ingatlan birtokba vétele sem, annak kulcsai a felperes kültagjainak a birtokában vannak, az ingatlant ők birtokolják. Az I. rendű alperes annak sem tudta elfogadható magyarázatát adni, hogy az ingatlan tehermentesítését miért vállalta, holott a vételár megfizetése esetén a tehermentesítésre az eladó rendelkezésére megfelelő összeg állt volna. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a vételár kifizetésének igazolására a kincstári takarékjegy kifizetési bizonylat és a kölcsönszerződés nem alkalmas. A vételár kifizetését kétségessé teszi az is, hogy a felperes 2009. évre benyújtott bevallása szerint vagyona nincs, gazdálkodást nem folytat, a vételárral nem számolt el. A beltág szerződéskötést követően bekövetkezett halála miatt a felperes gazdasági tevékenysége lényeges adatairól, a kifizetett vételár felhasználásáról a kültagoknak is tudomással kellett volna bírniuk. Nem történt meg az I. rendű alperes részéről az általa vállaltak szerint az adótartozás megfizetése sem. Az erre vonatkozó szerződéses kikötést a szokásos szerződési gyakorlattal és alapvető ésszerűségi követelményekkel ellentétesnek ítélte. Rámutatott arra is, hogy a felperes gazdálkodó szervezetnek a vételár kifizetését a számviteli előírásoknak megfelelően kellett volna igazolnia, a vételár megfizetésekor átadott számlát, bevételi pénztárbizonylatot az I. rendű alperes nem csatolt. E körben értékelte az I. rendű alperes és a felperes kültagjának eltérő perbeli nyilatkozatait a szerződéskötés kezdeményezését, az ingatlan vételárát, a vételár átadását, az ingatlanra vételt követő ráfordítást és az ingatlan jellemzőit illetően. Mindezekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felek szándéka a vagyonnak a hitelezők előli elvonására irányult, a vételár kifizetés nem történt. Annak

hangsúlyozásával, hogy további, az eredeti állapot helyreállítását célzó okok vizsgálata szükségtelen, állást foglalt abban a kérdésben is, hogy az I. rendű alperes a rosszhiszeműség vélelmét sem döntötte meg, a hozzátartozóval a hitelezők kijátszását célzó szándékkal kötött szerződés jóerkölcsbe ütközik, és a tehermentesítésre meghatározott kötelezettség késedelmes teljesítése miatt a felperes a szerződéstől jogszerűen állt el.

Az elsőfokú bíróság összegző indokai szerint a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 2 éven belül megkötött adásvételi szerződés tárgya a felperes vagyonából történő ingyenes elidegenítés volt. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként rendelkezett az eredeti állapot helyreállításáról a földhivatal megkeresésével azzal, hogy a vételár kifizetésének a hiányában a kapott szolgáltatás visszafizetéséről nem kellett rendelkeznie.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Az elsődleges fellebbezési kérelme indokaként a keresetindítási határidő elmulasztására és a szerződés visszterhességére hivatkozott. Indokai szerint az adásvételi szerződésen a másolat kiadás dátuma csupán a tudomásra jutást követő, a perindításhoz szükséges okiratok beszerzésének az időpontját tanúsítja. A felperes részéről a felszámolónak az iratanyag átadása hiányában nem tisztázott, hogy a felszámoló hogyan szerzett tudomást az ingatlan értékesítéséről. A felszámoló az iratanyag átadására a kültagokat nem hívta fel. Következtetése szerint a társaság valamennyi jogügyletéről való tudomásszerzés napjának a felszámolás kezdő időpontját kell tekinteni, a felperes által a tudomásszerzésről közöltek eltérő időpont igazolására nem alkalmasak, a felperes nem bizonyította keresetének határidőben történt előterjesztését.

Az érdemet illetően felhozott érvei szerint a felperesnek a célzottan szándékolt és a másik fél által elvárhatóan ismert jellegű szerződéskötéssel oksági kapcsolatban a felszámolás alá került adó vagyonának csökkenését kellett volna bizonyítania. Kifogásolta, hogy a felperes nem igazolt a fedezetelvonás megállapíthatóságához az értékesítés időpontjában hitelezőt és azt sem, hogy milyen hitelezői igények kerültek bejelentésre. Utalt a BH.2003.32. és a BDT.2007.1686. alatt közzétett eseti döntésekre. Hivatkozott a 3/2008. PJE jogegységi határozatra is, amely szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontjára alapított megtámadás körében azt is bizonyítani kell, hogy az ügylet megkötése az adós hitelezőinek kijátszására, azaz kielégítés alapjuknak az elvonására irányult. Az I. rendű alperes álláspontja szerint mindaddig nem állapítható meg a szerződés érvénytelensége, amíg nem kerül bizonyításra az, hogy a szerződéskötés időpontjában a bt-nek voltak hitelezői, tartozásai, a felszámolási eljárásban kik jelentkeztek be hitelezőként, akik a társaság vagyonából azért nem voltak kielégíthetők, mert az ingatlan értékesítésre került. Érvei szerint a szerződéskötés időpontjában II. rendű alperes javára bejegyzett végrehajtási jog az adótartozás, illetve a hitelezői igény fennállását nem bizonyítja. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a jogügylet létrejötté és ingyenessége tekintetében a szubjektív elemeket a felperesi álláspontot egyoldalúan elfogadva tette a tényállás részévé. Az ingatlan birtokbavételét állította az általa végzett felújítási munkákra hivatkozással, annak pedig nem tulajdonított jelentőséget, hogy az ingatlan kulcsait a szomszédos ingatlanban lakó

lányánál tartja. Álláspontja szerint a birtoklásnak nem feltétele az, hogy benne is lakjon az ingatlanban. Azt éppen azért vette meg, hogy betegségére és öregségére a gyermeke mellé költözzön, addig felújítja, lakhatóvá teszi. Álláspontja szerint azzal, hogy igazolta a vételár rendelkezésére állását és az okiratban a vételár átadásának ténye rögzítve lett, a törvényi vélelmet megdöntötte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem adott lehetőséget az elállásra alapított kereseti kérelemre a nyilatkozata megtételére. A Ptk. 320. §-ának (1) és (3) bekezdése felhívásával a BH.1977.544. szám alatt közzétett eseti döntésre hivatkozással fejtette ki, hogy a szerződés teljesítése után az elállás nem gyakorolható.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta és egyetértett érdemben helyes döntésével is. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban a kérdésben is, hogy a felperes kereseti kérelmei látszólagos keresethalmazatnak minősülnek. Csak valódi keresethalmazat esetén kell minden egyes kereseti kérelemről egymástól függetlenül, külön-külön dönten. Ezért a perben az elsőfokú bíróság által érdemben elbírált és alaposnak ítélt, a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjára alapított kereseti jogcímen túl a kereset egyéb jogcímen nem volt teljesíthető. Emiatt az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak az érdemet nem érintő, de az indokolásban mégis kifejtett jogi indokait annyiban pontosítja, hogy elállásra csak érvényes szerződés esetén van lehetőség, ezért a szerződés érvénytelenségének megállapítása kizárja az elállásra alapított kereset egyidejű alaposságát. Az eredeti állapot helyreállítása körében a Cstv. 40. §-a (1) bekezdésének egyik pontjára alapított kereset esetén sincs lehetőség kapott szolgáltatásként a vételár visszafizetéséről történő rendelkezésre. Ha a bíróságnak rendelkeznie kell az érvénytelen szerződés folytán az adóssal szerződést kötő félnek visszajáró pénzszolgáltatásról, a fél ehhez a követeléséhez csak hitelezői igénybejelentés útján, a Cstv.-ben szabályozott kielégítési sorrendben juthat hozzá [3/2008. Polgári jogegységi határozat].

A perbeli jogvitában a kereset felől a Cstv. 2011. július 18-án, a felszámolási eljárás megindulásakor hatályos rendelkezései, az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott 40. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontja, valamint (3) bekezdése alapján kellett dönten, és a jogügyletek eredményes megtámadása esetén a Ptk. érvénytelen szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kellett alkalmazni.

A Cstv. nem érinti az adós gazdálkodó szervezetnek és a hitelezőinek a Ptk. általános szabályai szerinti, így az adós részéről a vagyontárgyai ingyenes átengedésére megkötött szerződés jóerkölcsbe ütköző voltára alapított igényérvényesítési jogosultságát az ingyenes juttatáson felül többlettényállási elemek fennállása esetén [BDT.2012.2748.].

A 2004. május 1-jét követően megindított felszámolási eljárásokra alkalmazandó Cstv. 40. §-ának rendelkezése a felszámolás alá került adós gazdálkodó szervezet hitelezői előli fedezetelvonást speciális megtámadási lehetőségként szankcionálja. A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja a hitelezők kijátszását célzó ún. csalárd szerződések megtámadását teszi lehetővé. Ez a rendelkezés hárítja csak a felperesre a szerződő felek polgári jogi rosszhiszeműségének, az adós egyenes szándékának és a vele szerződő tudattartalmának

a bizonyítását a felszámolás alá került adós vagyona csökkenése, valamint a célzottan szándékolt és a másik fél által elvárhatóan ismert jellegű szerződéskötés közötti oksági kapcsolat megkívánt bizonyítottsága érdekében. A fellebbezés ezt érintő érvei ellenében hangsúlyozza az ítélőtábla, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében az erre alapított, eshetőlegesen előterjesztett kereseti kérelemről nem döntött, a keresetet a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontja alapján ítélte alaposnak. Ezért nem foghat helyt a fellebbezésnek a Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti igényérvényesítésről hozott BH.2003.32., és a jóerkölcsbe ütközés miatti igényérvényesítésről hozott BDT.2007.1686. szám alatt közzétett eseti döntésekre, valamint a Cstv. 40. § (1) bekezdésének c) pontjára alapított megtámadás körében bizonyítandók kapcsán a 3/2008. PJE jogegységi határozatra történt hivatkozása sem. Ugyancsak emiatt súlytalan az eljárási szabálytalanság körében kifejtett, az elállásra alapított kereseti kérelemmel és az arra történő nyilatkozattétellel kapcsolatos fellebbezési érvelés is.

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában írt megtámadási okkal szemben az elsőfokú bíróság által érdemben elbírált, a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontjában írt megtámadási ok objektív, a felek jó- vagy rosszhiszeműségétől független, kizárólag a szerződések vagy más jognyilatkozatok tárgya illetve tartalma alapján ítélandó meg. A Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontja alapján az elérendő cél az adós - utóbb felszámolási vagyonná váló - vagyonából a felszámolási eljárás előtt, akár részben, megfelelő ellenérték nélkül kikerült vagyonrész visszajuttatása a felszámolási vagyonba. Ennek egyedüli feltétele a szerződés törvény által vélelmezett ingyenessége.

A Cstv. 27. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság az adós felszámolását végzéssel akkor rendeli el, ha megállapítja az adós fizetéseképtelenségét, amely megkívánja a (2) bekezdés a)-f) pontjaiban megjelöltek szerint tartozás fennállását. A Cstv. 27. §-ának (6) bekezdése alapján, ha az adós nem fizetéseképtelen, a bíróság az eljárást soron kívül megszünteti. Ezért a hitelezői igényt a felszámolás ténye igazolja, a hitelezői igények összesszerűségének a fellebbezésben hivatkozott vizsgálatát pedig nem igényli.

A felperes fellebbezésének a hiányában az ítélőtábla az I. rendű alperes fellebbezési érveinek az értékelésével abban a kérdésben foglalt állást, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdésének b) pontja alapján az elsőfokú bíróság jogszerűen adott-e helyt a felperes másodlagos kereseti kérelmének. E kereset alaptalansága, elutasítása esetén lenne lehetősége csak az ítélőtáblának a keresethalmazat látszólagosságára, eshetőlegességére tekintettel felperesi fellebbezés hiányában is - a Pp. 239. §-a szerint a másodfokú eljárásra is irányadó Pp. 213. §-ának (1) bekezdése alapján - a másodlagos kereset fellebbezési eljárásban megállapított alaptalansága miatt jelentőssé váló elsődleges, harmadlagos és negyedleges kereseti kérelmek és a fellebbezés e körben felhozott érveinek a vizsgálatára [BDT.2008.1875., BH.2005.289.].

A szerződés megtámadására a felszámoló az adós nevében jogosult, ezért a per alperese az adóssal szerződést kötő személy. A Cstv. 40. §-a (1) bekezdésében az adós által kötött szerződések megtámadására megszabott 90 napos határidő elévülési, az egyéves határidő jogvesztő határidő, a megtámadási jog csak a határidőn belüli keresetindítással válhat hatályossá. A határidő számítására az 1960. évi 11. tvr. (Ptké.) 3. és 4. §-ai az irányadók, a keresetlevélnek a lejárati napjáig a bíróságra meg kell érkeznie.

A 90 napos határidőre alkalmazandóak a Ptk. 326-327. §-aiban foglalt, az elévülés nyugvásának és félbeszakadásának a szabályai: az akadály megszűnésétől számított 3 hónapon belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési határidő már eltelt vagy abból 3 hónapnál kevesebb van hátra. Az elévülést a bíróság hivatalból nem, csak kérelemre veheti figyelembe [Ptk. 204. §-ának (3) bekezdés].

Az elévülés nyugvását idézi elő minden olyan esemény, amely miatt a jogosult követelését menthető okból nem tudja érvényesíteni. Ha a felszámoló a megtámadás jogát menthető okból nem tudja érvényesíteni a 90 napos határidőn belül, úgy a menthető okot megvalósító akadály megszűnésétől számított 3 hónapon belül megtámadhatja a szerződést.

A keresetlevél bírósághoz történő benyújtásának határideje a megtámadható szerződésről való tudomásszerzéstől számít. A felszámoló a felszámolás kezdő időpontja előtt kötött szerződések tekintetében akkor tud dönteni arról, hogy érvényesít-e igényt a Cstv. 40. §-ának (1) bekezdése szerint, vagy valamely Ptk. szerinti jogcímre alapítottan, ha az adós iratainak a birtokában van. A megtámadásra jogosultként ezen szerződésekről elsősorban a gazdálkodó szervezet irataiból szerezhet tudomást. A felszámoló feladata az is, hogy a hitelezők érdekében eljárva az adós vagyont átvegye, azt az adós iratai alapján ellenőrizze, a korábbi időszakban történt esetleges vagyonkimentések ellen jogi úton fellépjen. Erre csak akkor van lehetősége, ha a vagyonról, annak sorsáról információval rendelkezik. A gazdálkodó szervezet vezetője köteles a felszámolót e jogügyletekről tájékoztatni, a gazdálkodó szervezet iratait a felszámolónak átadni [Cstv. 31. § (1) bekezdés].

A fellebbezés érvei ellenében mutat rá arra az ítélőtábla, hogy a felperes ellen a felszámolási eljárást megelőzően, 2011. február 11-én kényszer-végelszámolás indult. Az akkor hatályos, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 116. §-ának (6) bekezdése alapján a VIII. Fejezetben szabályozott végelszámolás szabályait kell alkalmazni a fejezetben belül a 7. Cím alatt szabályozott kényszer-végelszámolásra is az e címben foglalt eltérésekkel. A kényszer-végelszámolás kezdő időpontjában Ctv. 98. §-ának (2) bekezdése alapján a felperes vezető tisztségviselőjének megbízatása megszűnt, a cég önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője a végelszámoló lett. A Ctv. 98. §-a (3) bekezdésének a)-c) pontja alapján a cég korábbi vezető tisztségviselőjeként - az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott Gt. 110. §-ának (2) bekezdése alapján - a kültagok kötelezettsége volt felhívás nélkül és az (5) bekezdés alapján a polgári jog általános szabályai szerinti kártérítési felelősséggel negyvenöt napon belül a cég iratanyagának, az irattári anyagoknak a végelszámoló részére történő átadása. A felszámolónak a felszámolás kezdő időpontjában a kültagok részéről e törvényi kötelezettség elmulasztása miatt nem állt a rendelkezésére az adós valamennyi irata. Az iratátadási kötelezettség nem teljesítése okán a felszámoló nem volt abban a helyzetben, hogy a keresettel támadott szerződések tartalmát megismerje. Emiatt a felszámoló köteles volt az adós vagyonának felkutatására, melynek egyik eleme az iratok felkutatása.

A perindítási határidő számítása során kezdő időpontnak az az időpont tekinthető, amikor a megtámadásra jogosult személy a jogügylet tényén túl annak részleteiről, feltételeiről is tudomást szerez, hiszen csak a szerződés szövegének ismeretében döntheti el azt, hogy a jogügylet valamely jogszabály rendelkezésébe ütközik-e, vagy sem. Felperes a támadott

szerződésről való 2012. május 23-i tudomásszerzés időpontját a földhivatalból beszerzett szerződés kiadmányán lévő földhivatali dátumozással hitelt érdemlően igazolta. Egyetértett ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság megállapításával, mely szerint a felperes a keresetét határidőben terjesztette elő.

A Cstv. 40. §-a (3) bekezdésének első mondata alapján a gazdálkodó szervezetnek a tagja hozzátartozójával kötött szerződése esetén a rosszhiszeműséget, illetőleg az ingyenességet az (1) bekezdés a) és b) pontjainak alkalmazásában egyaránt vélelmezni kell. A szabad bizonyítási rendszerben a törvényes vélelmek relatív kötöttséget jelentenek, azok alapján valamilyen meghatározott releváns tény, jelen esetben az ingyenességet, az ellenkező bizonyításáig valónak kell elfogadni, a törvény mentesíti a felperest a bizonyítása alól. A megdönthető vélelmek esetében a bizonyítási teher átfordul, mert a vélelmezett tény fenn nem állásának a bizonyítása az ellenfélre hárul. A törvényi vélelemmel (praesumptio juris) szembeni bizonyítás ezért a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján az I. rendű alperest terhelte. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a Pp. 3. §-ának (3) bekezdése alapján helyesen tájékoztatta, hogy a vételár kifizetésének a tényét bizonyítania kell. Az I. rendű alperes azonban csak állította, de nem bizonyította azt, hogy az ellenérték megfizetése a perbeli szerződés alapján valóban megtörtént.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher Pp. 164. §-ának (1) bekezdésében foglalt főszabályának, valamint a törvényes vélelmekkel szembeni bizonyítás Pp. 3. §-ának (5) bekezdése szerinti speciális szabályának a helyes alkalmazásával értékelte az I. rendű alperes terhére a szerződés visszterhessége, mint tény bizonyítatlanságát és annak a következményeit, mert az ő érdekében állt az, hogy a saját tényállítását a bíróság valónak fogadja el.

Az elsőfokú bíróság a per adatainak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével helyesen vont le következtést arra nézve, hogy az I. rendű alperes a törvényi vélelemmel szemben a támadott adásvételi szerződés visszterhességét kétséget kizáróan nem bizonyította. Az e körben részletesen kifejtett indokait - azok ismétlése nélkül - az ítéltábla is osztotta.

Megjegyzzi az ítéltábla, hogy az ingyenesség törvényi vélelmén túl az adóssal szerződő másik fél ingyenes vagyoni előnyszerzése nemcsak akkor állapítható meg, ha a szerződés típusa szerint ingyenes, hanem akkor is, ha a felek valós megállapodása visszterhes szerződéssel leplezett ingyenes szerződés megkötésére irányul és ezért a színlelt szerződésben kikötött ellenérték - a leplezett szerződés tartalmának megfelelően - ténylegesen nem kerül kiegyenlítésre.

Az ún. fedezetelvonó szerződéseknek eltérő a megítélése a Ptk. 203. §-ának (1) bekezdése és a Cstv. 40. §-ának (1) bekezdése alapján. A Cstv. 40. § (1) bekezdése szerint a b) pontban meghatározott jogügylet eredményes megtámadása esetén a Ptk-nak az érvénytelen szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Tehát kérhető az eredeti állapot helyreállítása, a közhiteles nyilvántartásba bejegyzett jog törlése, az ingatlan-nyilvántartási állapot rendezése. Így az elvont vagyon a felszámolási vagyon részére kerül visszaszolgáltatásra, a felszámolási vagyonba kerül vissza és valamennyi hitelező kielégítési alapját növeli.

Mindezek alapján az ítéltábla - a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül elbírálva - az I. rendű alperes fellebbezési érveinek az értékelésével jogszabálysértést nem állapított meg. A fellebbezés a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése szükségessége hiányában nem eredményezhette az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását.

A fent kifejtett indokai alapján az elsőfokú bíróság ítéletét, az indokolás fellebbezési hivatkozások miatt szükséges pontosításával és kiegészítésével, a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezési eljárásban peresztes I. rendű alperes az illetékfeljegyzési joga folytán viseli a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése szerinti fellebbezett érték, a 4 000 000 forint, mint illetékalap után az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerint a 8 % mértékű fellebbezési illetéket.

A felperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírására is tekintettel a másodfokú eljárásban költsége nem merült fel, így javára az ítéltábla fellebbezési költséget nem állapított meg.

D e b r e c e n, 2013. január 22.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -